

BIBLICKÉ ÚKOLY 1977

IV. čtvrtletí 1977

BOHOSLUŽBA
LIDU BOŽÍHO

Ú V O D

Myslíme-li na biblické nauky, pak máme obyčejně na zřeteli taková témata jako smíření, spasení skrze víru, svatyně, Boží milost, druhý příchod Kristův a zákon Boží. Bohoslužba není zahrnuta přímo do církevní nauky. Avšak podle bible zasluhuje zvláštní pozornosti.

Doufáme, že studium tohoto předmětu nám přiblíží všechny znaky bohoslužby a její význam. Nic nepřispěje k duchovnímu zdraví církve více než to, aby její členové uctívali Boha jako jedinci, rodiny v rodinných modlitbách, skupiny se sdružovaly v pobožnosti a sobotní bohoslužba nechtě je vyvrcholením společné pobožnosti.

Bohoslužba na úsvitu dějin

Zákl. verš: Iz 45,18.22

Uvedené verše Písma obsahují několik bodů, které jsou důležité pro téma uctívání: Bůh je stvořitel nebe i země, proto zasluhuje úctu od svého stvoření. Úmyslem Božím při stvoření nebe a země bylo dát vznik pokolení inteligentních bytostí, učiněných k jeho obrazu, s nimiž by mohl mít společenství. Toto společenství se mělo vyznačovat láskou, závislostí na Bohu, vážností a úctou ke Stvořiteli.

V tomto úkolu studujeme určité události spojené s ranou historií lidstva, které ličí bohoslužebný vztah člověka vůči Bohu.

1. První velký symbol uctívání. 1 Moj 2,2.3

Jaký byl účel soboty?

Když Bůh odpočinul sedmého dne, posvětil tento den a odlišil jej jako den odpočinku pro člověka. Podle příkladu Stvořitele má člověk odpočívat v tento posvěcený den tak, že pohlédne k nebi a k zemi a přemýšlí o velkém stvořitel-ském díle Božím. Když pohlédne na důkazy Boží moudrosti a dobroty, jeho srdce se naplní láskou a úctou ke Stvořiteli.

Zachovávat sobotu mělo by být činem vděčného uznání ode všech, kteří budou žít na zemi, že Bůh je jejich stvořitelem a jejich pravým vládcem, že jsou dílem jeho rukou a že jsou oddáni jeho moci.

2. Dva bratři a oltář. 1 Moj 4,3—5.

Proč přinesli Kain a Ábel oběti Bohu?

Oběti na usmířenou ustanovil Bůh, aby člověku byly stálou připomínkou a kajicným doznáním jeho hříchů a vyznáním jeho víry v zaslíbeného Vykupitele. Měly vštípit lidstvu svatou pravdu, že právě hřích je příčinou smrti.

Proč byla Kainova oběť nepřijatelná?

Kain předstoupil před Hospodina s reptáním a ve svém srdci nevěřil v zaslíbenou oběť a v nutnost obětování. Jeho dar nebyl vyjádřen lítostí nad spáchaným hříchem. Rozhodl se spoléhat na vlastní síly a dosáhnout spásy vlastními zásluhami.

Pravá bohoslužba musí zaujímat takový postoj a používat takových způsobů, které jsou ve shodě se správnou naukou o spasení.

3. Počátek veřejné bohoslužby — 1 Moj 4,26

Co zjevuje tento verš o uctívání Boha?

V jeho době (Enosově) započalo veřejné uctívání Boha. Člověk jistě již vzýval Pána před Enosovým narozením, ale toho času vznikl výraznější rozdíl mezi těmi, kteří vzývali Hospodina a těmi, kteří jím pohrdali. Výrok „vzývat jméno Hospodinovo“ se vyskytuje častěji ve Starém zákoně, a znamená, tak jak tomu je zde, veřejnou bohoslužbu.

4. Oltář vedle korábu — 1 Moj 8,20—22

Co nám chce říci Noemova zkušenost?

- a) Bohoslužba byla projevem vděčnosti. Noe nezapomněl poděkovat za záchranu.
- b) Bohoslužba byla projevem víry. Tak i dnes naše písně, modlitby, naše dary, naše kázání vyjadřují víru v Boha.

- c) Bůh odpověděl smlouvou. Boží zaslíbení se plní dnes při těch, kteří jej vzývají.
- d) Noe ochotně nesl vydání na bohoslužbu a takto dal příklad štědrosti.

5. Abrahám, stavitel oltářů — 1 Moj 12,7.8; 13,4,18

Jak projevoval Abrahám svou oddanost bohoslužbou?

Kdekoli rozbil svůj stan, zřídil blízko něho oltář a svolával k němu všechny ze svého tábora k ranní a večerní oběti.

Stejně jako staří patriarchové měli by ti, kdož vyznávají lásku k Bohu, zřizovat oltáře Hospodinu všude, kde se usídlí. Jestli byla někdy doba, kdy v každém domě by měla znít modlitba, pak je to doba dnešní. Otcové a matky by měli často pozvednout svá srdce k Bohu v pokorné prosbě za sebe a za své děti. Otec jako kněz rodiny, měl by pokládat svcu ranní a večerní oběť na oltář Boží a spolu se ženou a dětmi by se měli společně pomodlit a vzdát Bohu díky. V takové domácnosti bude Ježíš rád prodlévat.

6. Jákobovo setkání se svým Pánem — 1 Moj 28,16—19

Co víš o pozadí této zkušenosti?

Cemu se máme naučit z této zkušenosti?

Vzývání Boha bylo v tomto případě motivováno hlubokou touhou po odpuštění. Když na nás dopadnou následky našeho nesprávného jednání, pak se snadno domníváme, že nás Bůh opustil. Když však v situaci podobné této Bůh převezme iniciativu a ujistí nás svou láskou a odpuštěním, jsme přemoženi vděčností.

Jakob cítil, že Bůh na něj klade požadavky, které musí uznat a že zvláštní znamení božské přízně, jehož se mu dostalo, vyžaduje odpověď. Každé požehnání, které je nám poskytnuto, vyžaduje, abychom Původci všech udělených milostí odpověděli.

Vyjití z Egypta a bohoslužba

Zákl. verš: 2 Moj 5,1–3

Mojžíš a Áron neklamali faraóna, když mu pravili, že izraelský Bůh chce, aby propustil jeho lid, tak aby mohl slavit svátky na poušti a obětovat Hospodinu. Izrael nemohl uctívat Boha za otrockých podmínek, a proto jedna z příčin pro jeho vysvobození z Egypta byla, aby se znovu naučil uctívat svého Boha.

V tomto úkolu se dovídáme, jak národ otroků krok za krokem poznával význam a krásu zbožného života. Z těchto událostí poznáváme, jak lépe uctívat Boha v naší době.

1. Obnova soboty — 2 Moj 16,29.30

Při které příležitosti byla sobota poprvé zdůrazněna?

Jaká praktická naučení vyplývají pro nás ze způsobu padání many?

Den před sobotou má být dnem přípravy, v němž se uchystá vše pro nastávající posvátný den. Své záležitosti nesmíme nikdy vyřizovat v posvěcený den. Věci, které jsme zanedbali a opomenuli udělat do začátku soboty, by se neměly v sobotu začínat; mělo by se s nimi počkat až sobota uplyne.

2. První deska zákona — 2 Moj 20,3–11

V jakém vztahu jsou první čtyři přikázání k bohoslužbě?

Člověku se zapovídá, aby svou lásku a svou službu věnoval něčemu jinému na prvním místě. Holdujeme-li čemukoli, co zmenšuje naši lásku k Bohu nebo nám brání ve službě Bohu, pak z toho činíme božstvo.

Třetí přikázání na první desce zdůrazňuje úctu Božímu jménu. A konečně, den odpočinku a bohoslužba měly být nejučinnější připomínkou uctívání pravého Boha.

3. Přenosný chrám — 2 Moj 25,8

Kterými zvláštnostmi se vyznačoval tento chrám?

- a) Měl být postaven z darů Izraelců (2 Moj 25,1–7),
- b) měl být postaven podle plánu, který dal Bůh (25,9),
- c) měl obsahovat truhlu smlouvy, stůl pro chleby předložené, svícen, oltář pro kadění (25,10–22).

Co se přihodilo, když se konala první bohoslužba? 2 Moj 40,34.35.

Reptání Izraelských a soudy Boží, jež je postihly za jejich hříchy, jsou zaznamenány pro výstrahu dalším pokolením. Jejich oddanost, horlivost a štedrost jsou příkladem hodným následování. Všichni, kdož rádi slouží Bohu a váží si požehnání jeho svaté přítomnosti, projeví tutéž obětavost při stavbě domu Božího, kde se s ním mohou setkat.

4. Denní služba — 3 Moj 6,12.13

Co zahrnovala denní služba?

Denní služba sestávala z ranní a večerní oběti, pálení kadidla na zlatém oltáři a zvláštních obětí za jednotlivé hříchy.

Čím může být denní služba ve stánku vzorem pro nás? Žalm 5,3.

Bůh odsuzuje pouhé obřady bez pravého nábožného ducha, pohlíží však s velkým potěšením na ty, kdož ho milují a sklánějí se před ním ráno i večer, aby prosili o odpuštění za spáchané hříchy a žádali požehnání.

5. Výroční slavnosti — 3 Moj 16,16.29.34

Jednou v roce, ve velký den smíření, vstoupil kněz do svatyně svatých, aby svatostánek očistil. Tento obřad uzavřel roční běh bohoslužeb.

Při tomto obřadu smíření musel každý zpytovat svoje svědomí. Všichni zanechali práce a trávili celý den na modlitbách, postili se, rozjímali a skláněli se před Hospodinem.

6. Vedoucí bohoslužby — 2 Moj 29,4—9

Kdo měl podle Božího plánu konat bohoslužby v Izraeli?

Na rozkaz Boží byl k službě ve svatostánku vybrán kmen Lévi. Kněžstvo zůstalo však vyhrazeno rodině Áronově. Jen Áron a jeho synové směli sloužit Hospodinu.

Ustanovení ke kněžství vyžadovalo věrnost. 3 Moj 10,1.2. „Oheň cizí“ je oheň, který nebyl vzat z oltáře zápalů. Oheň na oltáři zažehl sám Bůh, a byl proto svatý.

Koho znázorňoval nejvyšší kněz? Žid 4,14.

Kdo v Novém zákoně má odpovědnost za průběh bohoslužby? 1 Tim 3,1.5.

3. úkol — dne 15. října 1977

Boj s Bálem

Zákl. verš: Soudců 2,11.13

Stálým problémem Izraele byl problém bohoslužby. Uctívání pohanských božstev bylo přitažlivé. Účastníci bohoslužby se dostávali při svých nemravných obřadech do mi-

mořádného vzrušení. Vyzývání Hospodina s požadavky čistoty života se zdálo přísné a nezajímavé ve srovnání s necudnými praktikami ctitelů Bála a Astarty.

Tento úkol nám chce ukázat na boj mezi vyzváním Hospodina a uctíváním Bála a naučení pro církev dnes.

1. Odpadnutí u Jordánu — 4 Moj 22,41

Po svém neúspěchu zlořečit Izraeli navrhl Balám způsob, jak Izraele zničit.

Kdyby je mohl svést k tomu, aby se zúčastnili nemravného uctívání Bála a Astarty, stal by se jejich všemocný ochránce jejich nepřítelem a sami by brzy padli za kořist divokých bojovných národů, jež je obklopovaly. Král ochotně přijal Balámův plán a Balám měl pomáhat při jeho provedení.

Má tato tragická zkušenost Izraele na hranicích zaslíbené země nějaké poselství pro nás? 2 Petr 2,15; Zj 2,14.

Když se lid Boží blíží k hranicím nebeského Kanaánu, původce hříchu znásobuje své úsilí, aby mu zabránil vstoupit do zaslíbené země. Klade svá osidla každé duši. Používá nyní týchž nástrojů, jakých používal před třemi tisíci lety: přátelství s hříchem, rozkošnictví, nevázanosti, hodování a opojných nápojů. Ba zneužívá i kouzla krásy, aby tím vším sváděl k přestoupení sedmého přikázání.

2. Doba Soudců — Soudců 2,11—13

Také křesťané, stejně jako Izraelci, často podléhají vlivu hříchu.

3. Náprava bohoslužby — 1 Sam 7,3.4

Jak postupoval Samuel při provádění reformy? 1 Sam 7,5.12.17.

4. Prorocké školy

Jakou úlohu sehrála skupina proroků při korunovaci Saule? 1 Sam 10,5.6.9.

Školy proroků, které založil Samuel, měly zamezit šíření duchovní zkaženosti, pečovat o mravní výchovu mládeže a přispívat k zvýšení blahobytu národa tím, že mu vychovávaly muže, kteří by byli schopni vést v bázni Boží celý národ. K splnění tohoto úkolu shromažďoval Samuel skupiny mladých mužů, kteří vynikali zbožností, bystrostí a píli. Ti se pak nazývali syny prorockými. Protože byli ve spojení s Bohem a studovali slovo a dílo Boží, obohatily se jejich vrozené vlohy o moudrost danou shůry.

5. Eliáš čelí krizi — 1 Král 18,21

Jaký byl stav Izraele v době Eliášově?

Temné stíny odpadnutí přikrývaly celou zemi. Obrazy Bálovy a Astarty byly všude. Země byla poseta modlářskými chrámy a posvěcenými háji, v nichž bylo uctíváno dílo rukou lidských. Vzduch byl poskvřen dýmem obětí přinášených nepravým bohům. Na pahrbcích i v údolích bylo slyšet křik opojeného pohanského kněžstva, které obětovalo siunci, měsíci a hvězdám.

Jak poznáme, zda bohoslužbou je uctíván Bůh či nikoliv? Mat 15,8.9.

Opadnutí, ať se jakkoli rozšířilo, přece nebylo všeobecné. Všichni se nepostavili na stranu původce hříchu.

6. Výsledek uctívání Bála

Proč se dostal Izrael do zajetí? 2 Král 17,15.16.
Je proto důležité, jak a koho uctíváme.

Chrám a jeho posvěcení

Zákl. verš: 2 Par 2,4—6

Uvedená slova napsal král Šalomoun Híramovi, králi Týrskému. V tomto výroku Šalomoun vystihl hluboký význam povahy bohoslužby a účel chrámu. Nešlo o oslavení jeho stavitele, ani o pěstování pýchy v Izraeli. Mělo to být místo, kde budou přinášeny oběti a slaveny slavnosti. Účelem chrámu bylo oslavit Boha, nikoli člověka.

Šalomoun také pochopil, že Bůh nemůže být omezen na nějaký dům. Bůh byl vždy více než jeho chrám.

V tomto úkolu si všimneme některých významných událostí spojených se stavbou chrámu a jeho posvěcení a vyzdihneme naučení o pravé bohoslužbě.

1. Chrám vyžadoval to nejlepší — 1 Král 6,21.22

Toto místo je pouze ukázkou kvality materiálu a dovednosti, kterých bylo použito při stavbě chrámu. Někteří jednají tak, jakoby Stvořitel nebe i země se spokojil s domem, který jsme mu postavili bez souladu a krásy. Někteří staví veliké a pohodlné domy pro sebe, avšak nejsou ochotni přiměřeně přispět na dům, který mají zasvětit Bohu.

2. Chrám připomínal minulost — 2 Par 5,2.5.10

Co sledoval tento postup?

Bůh se nemění. Staletí přicházejí a pomíjejí, národy povstávají a padají, kultury se objevují a zanikají, ale Bůh je týž včera, dnes i na věky. Proto je potřebí nepřetržité bohoslužby. To však neznamená, že by se obyčeje a formy

nemohly změnit. Znamená to však, že podstatné skutečnosti z minulosti se nezapomenou.

Téměř pět století uplynulo od doby, kdy Bůh dal Mojžíšovi kamenné desky a kdy byla zhotovena truhla smlouvy. Avšak uplynulých pět století neoslabilo důležitost těchto podstatných prvků izraelské pobožnosti.

3. Boží zaslíbení týkající se chrámu — 1 Král 6,11—13

Jaký vztah má toto zaslíbení k bohoslužbě?

Uprostřed architektonického popisu je vsunuta krátká poznámka o Božím zaslíbení, které se týká chrámu.

Jedna z příčin, proč Hospodin poslal své slovo právě v oné době, byla v tom, že Šalomoun si potřeboval neustále uvědomovat svou slavnostní odpovědnost vůči Bohu. I když je člověk zaměstnán prací pro Pána a působí z jeho příkazu a vykonává jeho vůli, je možné zapomenout na důležitost stálého posvěcování účelu.

4. Šalomounova modlitba za odpuštění — 2 Par 6,21

Z čeho vysvítá, že Šalomoun porozuměl, že Boží zaslíbení jsou podmíněna?

Šalomoun si nečinil nárok na Boží dobrotu proto, že postavil nádherný chrám. Šalomounova modlitba byla předně prosbou za odpuštění. Bohoslužba byla víc než pouhý výraz citů, byla přijetím odpovědnosti.

5. Šalomounova prosba za vzývajícího cizince — 2 Par 6,32.33

Jednou z nejdojímavějších částí modlitby Šalomounovy při posvěcení chrámu byla prosba k Bohu za cizince, kteří přijdou z dalekých zemí, aby poznali Hospodina, jehož sláva se rozšířila mezi národy.

Proč zahrnul Šalomoun tuto prosbu do své modlitby? Iz 56,7.

Chrám neměl být střediskem vzývání pouze pro Izraele,

ale měl být jako maják pro všechny národy. Chrátová bohoslužba měla misijní poslání. Šalomoun pravděpodobně poznal, že právě tato fáze bohoslužby se může ztratit. A také se ztratila.

Sleduje naše bohoslužba misijní poslání?

6. Bůh slyšel Šalomounovy prosby — 2 Par 7,1—3

Král učinil vše, co bylo v jeho moci, aby povzbudil lid k úplnému odevzdání se Bohu a jeho službě i k vyvýšení jeho jména.

A nyní opět jako v Gabao na počátku své vlády, král izraelských veřejně mluvil o přijatém požehnání. V nočním vidění se mu zjevil Hospodin s poselstvím: „Uslyšel jsem modlitbu tvou a vyvolil jsem sobě to místo za dům oběti.“

Co se přihodilo za panování Šalomouna a co zabránilo splnění Božích zaslíbení? 1 Král 11,4.5.

Téměř nepozorovaně důvěřoval stále méně vedení Božímu a jeho požehnání a spoléhal stále více na svou vlastní sílu. Poznenáhlu odpíral poslouchat Boha. Poslušnost byla tím, co Izraele činilo lidem zvláštním. Šalomoun se stále více přizpůsoboval zvykům okolních národů. Dbal víc na svůj prospěch a čest, jež mu byla prokazována, a zapomněl cele na zdroj svého úspěchu.

Nejsme také v nebezpečí, že zapomeneme na spojení s Bohem?

Izaiášův vztah k bohoslužbě

Zákl. verš: Iz 12,3—6

Doba, v níž působil Izaiáš, byla obzvlášť nebezpečnou pro lid Boží. Prorok měl prorokovat o dobytí Judska spojenými vojsky říše syrské a izraelské. Měl předpovídat, jak assyrské zástupy oblehnou hlavní město království.

Avšak nebezpečí, ať se zdála jakkoli neutěšená, nebyla tak vážná jako nebezpečí zevnitř. Byla to převrácenost lidu, která služebníka Božího přiváděla do největších zmatků a nejhlubší sklíčenosti.

S útiskem a bohatstvím přišla pýcha a sklon pro okázalost, opilství a hýření. Modlářství nebylo ve dnech Izaiášových ničím nezvyklým.

1. Varování před pokryteckou bohoslužbou — Iz 1,12.13

U starozákonních proroků shledáváme stálý zápas mezi náboženským formalismem a duchovní zkušeností. K Izaiáši se druží Jeremiáš, Ozeáš, Ámos a Micheáš svými výstrahami proti nebezpečí náboženské činnosti bez pochopení skutečné bohoslužby.

Juda byl navenek velmi nábožným lidem. Znal náboženské obřady, ale nepoznal svou potřebu Spasitele a význam spravedlnosti. Proto se k nim Pán obrací s otázkou: Iz 1,11.

2. Výstraha před uctíváním modly — Iz 2,8

Jeden z velikých problémů Izaiášovy doby bylo uctívání model.

Které ustanovení bylo vydáno, aby uchránilo církve v každé době před modlářstvím? 2 Moj 31,13—17.

Pán chtěl, aby věrným zachováním sobotního přikázání Izrael si stále připomínal svou odpovědnost k Bohu, jako k svému stvořiteli a vykupiteli. Při zachování soboty v pravém duchu, nemohlo být mezi nimi modlářství.

3. Izaiášovo vidění Boha — Iz 6,1—4

V roce, v němž zemřel král Oziáš, směl Izaiáš ve vidění pohlédnout do svatyně svatých v nebeském stánku. Nápadný rozdíl mezi nevýraznou a mdlou chválou vzdávanou Hospodinu, na kterou byl zvyklý a tím co spatřil, udivilo a pokorilo proroka.

4. Izaiášova pokora v Boží přítomnosti — Iz 6,5

Myslil to Izaiáš doopravdy, že potřebuje osobní odpuštění?

Izaiáš odsuzoval hřích při jiných, ale nyní viděl sama sebe na jejich místě. Spokojoval se s formální obřadností. Nevěděl o tom, dokud mu nebylo dáno ono vidění. Jak nepatrné se nyní jeví jeho moudrost a dary, když hleděl na svatost a velebnost svatyně! Jak se cítil nehodný a nezpůsobilý pro svatou službu! Jeho pohled na sebe sama může být vyjádřen slovy apoštola Pavla: „Bídny já člověk, kdo mě vysvobodí z toho těla smrti?“

5. Izaiáš přijímá Boží požehnání

Jaký účinek má pravá bohoslužebná zkušenost na osobní život? Iz 6,6.7.

Když skutečně poznáváme Boha, jsme vnímaví a poznáváme svůj nedostatek. On odpoví tím, že odpustí naše hříchy a promění náš život. Prvořadým účelem bohoslužby je přivést nás do styku s Bohem, jehož přetvořující přátelství může z nás učinit to, čím máme být. Tuto očišťující a přetvořující moc lze zakusit pouze tehdy, je-li naše bohoslužba

opravdová. Pouhá formálnost zanechává život prázdný a nezíněný.

Naše shromáždění mají být zajímavá. Mají být prodchnuta nebeským ovzduším, Ať nejsou pronášeny dlouhé, nudné proslovy a bezduché modlitby pouze pro vyplnění času. Všichni mají být ochotni k vykonání svého dílu a když bylo vše vykonáno, shromáždění má být ukončeno.

6. Izaiáš přijímá Boží posláni.

Jaký je vztah mezi bohoslužbou a smyslem pro misii?
Iz 6,8.

Těm, kdož pracují v díle Božím s dušemi, se může zdát, že je nemožné zasáhnout zatvrzelé srdce. Takto cítil i Izaiáš. Ale když spatřil, že nad cherubíny je Bůh, který mu chce pomáhat, pak byl hotov nésti Boží poselství.

6. úkol — dne 5. listopadu 1977

Pobožnost v žalmech

Zákl. verš: Žalm 95,6.7a

Podle adventního komentáře pojednává ze stopadesáti žalmů dvacet tři o modlitbě, chvále a uctívání. Jsou to žalmy: 16; 55; 65; 86; 90; 95—100; 103; 104; 107; 142; 143; 145—150. Tyto žalmy obsahují některé z nejznámějších klenotů posvátného básnictví. Např.: 16,11; 55,16.17; 86,5; 89.7; 90,1.2; 96,9; 100,4; 103,1.2; 107,1.

Mezi žalmy chvály jsou žalmy 145—150. V tomto úkolu

budeme studovat těchto šest žalmů, z nichž všechny jsou připisovány Davidovi. Jedinečným způsobem zjevuje vztah člověka věřícího k nebeskému Otci.

1. Chvála na Boží dobrotu a moc

Jak často chce žalmista dobrořečit Bohu? Žalm 145,1–3. „Na každý den.“ Davidova chvála nebyla jen občasná, ne pouze jeden den ze sedmi, ale den co den. Naše láska a chvála Bohu by měly být denní záležitostí. Každého dne posílá Bůh nespočetná požehnání svým dítkám, a proto máme důvody jej denně chválit.

Které zvláštní důvody pro chválení Boha jsou uvedeny v tomto žalmu?

Velebení Boží dobroty a moci změnil náš postoj k životu. Připravujme proto naše srdce i ústa, aby chválily Boha za jeho lásku, kterou nelze vystihnout. Zůstávejme v naději a ve světle, které září z golgatského kříže.

2. Chvála za skutky Boží spravedlnosti — Žalm 146,7–9

Hleďme na pamětné sloupořadí, na důvody toho, co Bůh pro nás učinil, aby nás potěšil a vysvobodil z ruky protivníka! Buďme vždy pamětliví těch mnoha důkazů jeho milosti, jimiž nás zahrnul, slz, které vysušil, bolestí, jež utišil; vzpomeňme nesnází, které rozřešil, bázní, které zaplašil, potřeb o něž pečoval, požehnání, jimiž obšťastnil! Tím vším povzbuzeni, sbírejte sílu a moc k putování, které máme ještě před sebou.

3. Chvála za Boží přízeň Jeruzalému — Žalm 147,1.2

Co znamená výrok o „Jeruzalému“ pro nás?

Pro Izraelce byl Jeruzalém středem národního a duchovního života, symbolem jejich vztahu k Bohu. Nejbližší paralelou pro nás dnes je církev. Proto je vhodné vztáhnout tento výrok žalmu 147 na církev.

Které Boží činy jsou důvodem k oslavování Boha?

- a) shromažďuje rozptýlené
- b) obvazuje jejich rány (v.3)
- c) jeho moudrá rozvaha nemá hranic (v.5)
- d) pozdvihuje pokorné (v.6)
- e) ničemné může srazit
- f) opatřuje pokrm (v.8.9)
- g) působí pokoj (v.14)
- h) uvádí ve známost svůj zákon (v.19).

Cím jsou tato zaslíbení pro církev a pro mne osobně?

4. Všechno stvoření chválí Pána! Žalm 148,1–4

Žalm 148 je rozdělen na dvě části; na chválu Bohu v nebi (verše 1–6) a na chválu ze země (verše 7–14).

Co znamená výrok „oslavujte ho nebesa“?

Království Boží zahrnuje celý vesmír. Tento žalm dokonce zosobňuje slunce, měsíc, hvězdy a ostatní stvořené věci, které mají vracet chválu svému Stvořiteli. Podobnou myšlenku nacházíme v žalmu 103,20–22.

Za jakých okolností mají následovníci Boží chválit Pána? Žalm 146,2; 145,1.2.

5. Lid Boží má chválit Pána

Jaké místo zaujímá radost v pobožnosti a bohoslužbě? Žalm 149,1.2.

Tento krátký žalm zdůrazňuje radost v bohoslužbě. „Vesel se Izrael“, „Synové Sionští, plesajte“, „plesati budou svatí v Boží slávě“.

Ti, kdo ve všem dávají Bohu první místo, jsou nejšťastnějšími lidmi na světě.

6. Vybídnutí ke chválení Boha hudebními nástroji

Jakou funkci měla posvátná hudba v dávných dobách?
Ž 150,1–6.

Jakou funkci má posvátná hudba v naší době?

Je málo účinnějších prostředků pro zachování Božích slov v mysli, jako jejich opětování ve zpěvu. Takový zpěv má obdivuhodnou moc. Podmaňuje si hrubé a nevzdělané povahy; povzbuzuje mysl a probouzí soucit; vede ke sjednocení v činu, zahání chmury a nezdravé myšlenky, jež podlamují odvahu a zeslabují úsilí.

Má velký vliv na srdce a působí, že jsou zasažena Boží pravdou.

7. úkol — dne 22. listopadu 1977

Ježíš a bohoslužba

Zákl. verš: Jan 4,23.24

Žena u studny Jákobovy nadhodila otázku ohledně místa uctívání Boha — Jeruzalém, nebo Samaří? Ježíš odpověděl na její otázku vylíčením povahy pravé bohoslužby.

Ne hledáním svaté hory nebo posvátného chrámu se člověk dostává do styku s nebesy. Náboženství nemá být omezeno vnějšími formami a obřady. Náboženství, které pochází od Boha, je jediným náboženstvím, které vede k Bohu. Kdekoli se duše roztouží po Bohu, tam se projevuje působení Ducha, a takové duši se Bůh zjeví.

Toto pojetí uctívání se objevuje znovu a znovu v Ježíšových naučeních. V tomto úkolu budeme sledovat Ježíšovo učení, abychom je mohli uvést do života dnes.

1. Ježíš učí úctě

Jakým způsobem prokázal Ježíš, že má úctu k bohoslužebnému prostředí? Jan 2,13–16.

Zmatek byl tak veliký, že vyrušoval modlitebníky. Slova, jež byla určena Nejvyššímu, se ztrácela v hluku, který pronikal do chrámu.

Kněží a přední mužové byli povoláni, aby byli zástupci Božími v národě; neměli připustit, aby chrámové nádvoří bylo znesvěceno. Měli být lidu příkladem poctivosti a soucítu s druhými. Místo aby jen hleděli na vlastní zisk, měli si všimnout postavení a potřeb věřících a ochotně pomáhat všem, kdož si nemohli koupit požadovaná obětní zvířata. To však nekonali. Jejich srdce se zatvrdila lakomstvím.

Jaké naučení z vyčištění chrámu plyne pro nás?

- a) chrám (sbor) je domem modlitby
- b) je místem, kde obracíme mysl k Bohu a jeho dobrotě, a nikoli k člověku
- c) je místem, kde se chováme tiše, abychom naši mysl neodváděli od Boha.

2. Ježíš spojuje bohoslužbu se životem

Který předpoklad pro účinnou bohoslužbu vyslovil Ježíš v kázání na hoře? Mat 5,23.24.

Mnozí jsou horliví v náboženské službě, i když mezi nimi a jejich bratřími jsou nesrovnalosti, jež by mohli odstranit. Bůh od nich vyžaduje, aby učinili vše, co je v jejich silách, aby obnovili vzájemný soulad. Dokud tak neučiní, nemůže od nich přijmout jejich službu.

3. Ježíš spojuje bohoslužbu a poslušnost

Kdy je vzývání bezvýznamné? Mat 15,8.9.

Ježíš zde učí, že Bůh vyžaduje poslušnost jako důkaz opravdové bohoslužby. Srdce a ruce mají svědčit o tom, co ústa prohlašují.

Boží Duch nám dá čisté srdce a novou mysl, což v nás vyvolá novou schopnost ochotně poslouchat všechna přikázání Boží. To je pravá bohoslužba. To je ovoce působení Ducha svatého. Každá upřímná modlitba je vnuknuta Duchem. Taková modlitba je Bohu libá.

4. Ježíš učí, jak se nemodlit

Kterých chyb se má vyvarovat křesťan, když se modlí? Mat 6,5.7.8.

Proč varoval Ježíš před nápadným modlením?

Proč varoval před opakováním?

Orientálci měli ve zvyku přivádět se do vytržení myslí tím, že do nekonečna opakovali nějakou frázi nebo dokonce jedno slovo. V 1 Král 18,26 čteme, jak proroci Bála křičeli: „Ó, Báli, vyslyš nás“, od jitra až do poledne. Ve Skutcích 19,34 čteme o Efezských, že dvě hodiny křičeli: Veliká jest Diana Efezských!

5. Ježíš učí, jak se modlit — Mat 6,9—13

Čemu učí Ježíš v modlitbě, kterou nám dal?

První část modlitby, kterou nás Pán Ježíš naučil, vztahuje se na jméno, království a vůli Boží — aby se jméno jeho ctilo, jeho království zřizovalo a vůle jeho činila. Učiníme-li takovýmto způsobem službu Boží svojí první povinností, můžeme také s důvěrou prosit Boha, aby byl pamětliv našich potřeb. Odřikáme-li se vlastního já a oddáme se Kristu, stáváme se členy rodiny Boží a v domě otcovském všechno náleží nám. Svět se vším, co v něm je, náleží nám, pokud je to k našemu dobru.

6. Ježíš učí uctivému zachovávání soboty — Mar 2,27.28

Písmo zaznamenává sedm zázraků, které Ježíš vykonal v sobotu. Jsou to uzdravení:

- a) nemocného u rybníka Bethesdy (Jan 5,1—15),
- b) posedlého v synagoze (Mar 1,21—28),
- c) Petrovy tchýně (Mar 1,29—31),
- d) člověka s uschlou rukou (Mar 3,1—6),
- e) slepce od narození (Jan 9,1—41),
- f) shrbené ženy (Luk 13,10—17),
- g) vodnatelného (Luk 14,1—6).

V každém případě ukázal Ježíš na správné zachovávání soboty.

Jaký má být náš postoj k zachovávání soboty?

Sobota nemá být dnem zbytečné nečinnosti. Zákon zapovídá, aby se v den Páně konala světská práce pro světskou zábavu nebo zisk. Jako Bůh ustal ve svém díle stvoření a odpočinul v sobotu a požehnal ji, tak i člověk má zanechat zaměstnání svého všedního dne a má věnovat tyto posvěcené hodiny zdravému odpočinku, bohoslužbě a dobrým skutkům (Mat 12,12).

8. úkol — dne 19. listopadu 1977

První křesťané a bohoslužba

Zákl. verš: Žid 10,23—25

Novozákonní církve se stále shromažďovala. Shromáždění více než 500 bratří se setkalo s Pánem po jeho vzkříšení (1 Kor 15,6). Jiná skupina o 120 věřících se sešla v hořejší síni (SK 1,15). Když Petr a Jan byli vysvobozeni

z vězení, „přišli k svým“ (Sk 4,23). Když Barnabáš přivedl Saule do Antiochie, pobýli spolu v tamějším sboru po celý rok a vyučili velký zástup (Sk 11,26). Když se Pavel s Barnabášem vrátili z první misijní cesty, shromáždili sbor a vypravovali, co Bůh skrze ně učinil (Sk 14,27). Řavlovy dopisy byly čteny ve veřejném shromáždění.

V oné době se věřící shromažďovali v domovech, často tajně, aby se vyhnuli pronásledování. Sbor tvořil základní jednotku rané křesťanské církve a my se chceme dovědět, co tito prvotní křesťané dělali, když se sešli.

1. Církev chválí Boha — Sk 2,46.47

Které příklady „chválení Boha“ nacházíme v životě novozákonní církve?

a) Luk 24,52.53

b) Sk 4,24.25

c) Nový zákon přináší výroky velebení, které pravděpodobně používala církev při společném shromáždění. Příklad: Ef 3,20.21.

2. Církev se modlí o pomoc

Oč se modlili první křesťané, když prožívali úzkost? Sk 4,29.30.

Zajímavé je povšimnout si, o co tito pronásledovaní křesťané neprosili. Neprosili o vysvobození ze soužení; neprosili o moudrost, jak se vyhnout pronásledování; neprosili, aby Bůh potrestal jejich nepřátele. Prosí o statečnost, aby s neohrožeností zvěstovali evangelium. Prosili, aby více lidí mohlo být uzdraveno, i když uzdravování předchozího dne bylo příčinou jejich soužení.

Modlitby o smělost k svědectví a o jasné projevy Boží moci byly důležitou částí bohoslužby. Takové modlitby nejsou o nic méně důležité i dnes.

Bůh od nás nežadá, abychom se stali poustevníky nebo

mnichy a úplně se stranili světa. Náš život se musí podobat životu Kristovu. Kdo se jen modlí a jinak nic nečiní, ten se brzy přestane modlit anebo jeho modlitby budou pouhým zevnějším úkonem. Jakmile se lidé straní společenského života, straní se povinnosti a nesení kříže křesťana. Přestanou vážně pracovat pro svého Pána, jenž tak věrně pro ně působil. Pak nemají ničeho, zač by se modlili a ztrácejí pohnutku k pobožnosti.

3. Svědectví výsledkem modlitby

Jaké výsledky modlitby zaznamenaly Skutky apoštolské 4,24—33.

Milostí Kristovou se stali apoštolové pravými Božími služebníky. Upřímná oddanost, pokora a vážná modlitba je přivedla do těsného spojení s ním. Uvědomili si velikost svého dluhu. Skrze vážnou, vytrvalou modlitbu přijali Ducha svatého a pak vyšli s odpovědností za záchranu duší, aby rozšířili vítězství kříže. Jejich prací bylo mnoho duší vyvedeno ze tmy ke světlu a založeno mnoho sborů.

4. Církev se modlí za všechny lidi

Která skupina lidí má být podle apoštola Pavla zahrnuta do bohoslužby? 1 Tim 2,1—4.

Pavel dal tuto radu Timoteovi, mladému pastýři a evangelistovi. Pavel ze svých zkušeností nepochybně poznával nebezpečí, kdyby církev omezila modlitby na své věci. Toto nebezpečí existovalo jak v osobní tak i veřejné modlitbě.

5. Církev zpívá

Jakou úlohu měla hudba v bohoslužbě prvotní církve? Kol 3,16.

Která další místa mluví o hudbě v prvotní církvi? Mar 14,26; Ef 5,19; Jak 5,13; 1 Kor 14,15.

Hudba může být velkou mocí k dobrému; nevyužíváme ji náležitě při bohoslužbě. Hudba má být krásná, uchvacující a mocná. Ať zaznívají naše hlasy v písních chvály a oddanosti.

Někdy je však těžké ukáznit zpěváky a hudebníky. Mnozí chtějí postupovat podle vlastních představ; odmítají radu a nechtějí se dát vést. Bohoslužba musí být náležitě naplánována. Zdravý úsudek je skvělou věcí při vzývání Pána.

6. Církev naslouchá Božímu slovu

Co řekl Pavel ohledně důležitosti čtení Písma, kázání a vyučování jako součástí bohoslužby? 1 Tim 4,13.14.

Velebení, modlitba a zpěv jsou důležitou součástí bohoslužby, ale to nestačí. Účastníme se jí také proto, abychom více poznali Boha. Proto se čte a vykládá Písmo.

9. úkol — dne 26. listopadu 1977

Bohoslužba v knize Zjevení

Zákl. verš: Zj 4,1–3

Nikdy se smrtelný člověk netěšil větší přízní, než jaká byla dána Janovi. Dveře se otevřely v nebi a hlas jako polnice zvolal: „Pojď sem nahoru!“ On vidí trůn a na něm nepopsatelnou bytost. Trůn obepínala ze všech stran duha. To je symbol spravedlnosti a milosti Boží. Všimněme si, že Janovo vidění Boha zahrnuje tento symbol Boží milosti a spravedlnosti. Je také významné, že tyto verše představují

nejslavnostnější obraz uctívání v bibli. Boží milost a spravedlnost jsou vlastnosti, které vzbuzují uctivost nebeských bytostí. Z toho smíme usoudit, že hodnota našeho uctívání je úměrná našemu pochopení Boží milosti a spravedlnosti.

Je to pojetí Nového i Starého zákona. Ezechiel popisuje své vidění Boha v 1,26—28. Tento popis se podobá líčení Janovu, pokud jde o duhu.

Jak starozákonní tak i novozákonní proroci viděli slávu téhož Boha se stejnými vlastnostmi spravedlnosti a milosti. A výsledek v každém případě byla uctivost. To nám říká něco, co si potřebujeme zapamatovat.

1. Bytosti vzývají Boha — Zj 4,8

Jaký je význam slova „bytost“ (kral. „zvíře“) na tomto místě?

Původní slovo nenaznačuje, k jakému řádu bytostí tyto čtyři tvorové náležejí. Zřejmě, že se lišili od všeho, co prock znal; proto o nich mluví jako o „bytostech“.

Co obsahovalo uctívání těchto čtyř bytostí?

- a) přisuzují Bohu svatost,
- b) připisují Bohu věčnou existenci.

Přicházíme s náležitou uctivostí do přítomnosti Boží?

2. 24 starců uctívá Boha — Zj 4,11

Co význačného je v jejich velebení?

Svaté bytosti, uctívající Boha v nebi, udávají důvod, proč mu přináležejí chvála: „Hoden jsi, Pane a Bože náš, vzítí čest, slávu a moc, poněvadž jsi stvořil vesmír; tvou vůli trvá a byl stvořen.“

Náboženské odpadnutí naší doby je velkou měrou zaviněno neuznáváním Boha jako stvořitele. Bible mluví o Bohu, „v němž žijeme, hýbeme se a jsme“. „Bůh, jenž učinil vesmír a všechno, co je v něm.“ To je největším důvodem pro uctívání Boha.

3. Bytostí a 24 starců uctívají Boha — Zj 5,8.9

Čemu se můžeme naučit, když nasloucháme chvalo zpěvu nebeských bytostí uctívajících Beránka?

- a) že svatí na zemi nejsou zapomenuti. Jejich modlitby jsou znázorněny vonným kadidllem ve zlatých miskách,
- b) že krev zabitého Beránka nám připomíná, jak Bůh vykoupil lidi z každého kmene,
- c) dále se dovídáme o konečném cíli vykoupení: Učinil jsi je královskými kněžími.

Uctívání v nebi je spojeno s evangeliem. Bohoslužba na zemi musí být rovněž spjata s evangeliem. Kristus, jeho kříž, prázdný hrob, jeho přímělná služba, musí být vždy předmětem našich modliteb, písní a kázání.

4. Andělé uctívají Boha

Co zvláštního podnítilo anděly v nebi k velebení Beránka? Zj 5,11.12.

Právem se tedy andělé mohli radovat, když hleděli na Spasitelův kříž; neboť i když všemu nerozuměli, poznali, že zničení hříchu a jeho původce je provždy jistotou, že vykoupení člověka je zajištěno a vesmír je zabezpečen na věky.

5. Veškeré tvorstvo uctívá Boha

Čím vrcholí nebeské chválení a velebení? Zj 5,13.14.

Postůj na prahu věčnosti a zaslechni milostivé pozvání, jehož se dostane těm, kteří v tomto životě pracovali s Kristem a považovali za přednost a čest trpět pro Krista. S anděly odkládají své koruny k nohám Vykupitele a zvolají: „Hoden jest Beránek zabitý vzítí moc a bohatství, moudrost i sílu, čest, slávu a požehnání! Tomu, který sedí na trůnu, a Beránkovi požehnání, čest a sláva i síla na věky věků!“

6. Vykoupení uctívají Boha — Zj 7,9.10

Zjevení 7. kap. líčí téhož Boha, sedícího na trůnu, téhož Beránka, tytéž anděly, tytéž starší a tytéž bytosti. To nové v tomto obraze je množství vykoupených. Toto místo činí Janův obraz závazný pro nás. Smíme se ztotožnit s nebeskými ctiteli.

Když vykoupení spatřili moc a zlobu původce hříchů, sledali jako nikdy předtím, že žádná moc kromě Kristovy nebyla by jim pomohla k vítězství. V celém tom zářícím množství není ani jediného, jenž by se domníval, že zvítězil vlastní silou a dobrotou.

10. úkol — dne 3. prosince 1977

Trojandělské poselství a bohoslužba

Zákl. verš: Zj 14,9.10a

Odvěký spor mezi dobrem a zlem je v určitém smyslu sporem o uctívání Boha. Na jedné straně Bůh žádá člověka, aby uctíval svého Stvořitele. Na straně druhé satan chce od člověka, aby uctíval ne Boha, ale odpůrce Boha různými projevy.

Kdysi usiloval původce hříchů zatáhnout Izraele do uctívání Bála. Od počátku historie byli nepraví bohové pokusem pro mnohé. Jindy zvrhlé formy křesťanské víry se staly předmětem uctívání. Někdy hmotné bohatství a osobní úspěchy svádějí člověka, aby je uctíval.

Bcží poselství ze Zj 14. kap. známe jako trojandělské po-

selství. Je dáno právě před příchodem Syna člověka, aby on sklídl úrodu (v.14—20). Se zřetelem na hrozící soud přikazuje Bůh uctívat Stvořitele a zakazuje uctívání čehokoli jiného.

1. Spor o uctívání Stvořitele

Co je základem uctívání Boha? Zj 14,7b

Jen malá skupina ve vědeckém a náboženském světě přijímá dnes biblické učení o Bohu Stvořiteli. Místo této základní křesťanské víry je všeobecně přijímána teorie o vývoji. My jako křesťané, kteří věří Řismu svatému, vyznáváme, že Bůh stvořil člověka k obrazu svému.

2. Spor o den uctívání

Jaký je základní význam a cíl trojandělského poselství? Zj 14,9.10a.

Někteří předkládají trojandělské poselství jako suchou teorii, avšak v tomto poselství je přítomen živý Kristus. On má být zjeven jako první a poslední, jako veliký „Jsem“, kořen a výhonek Davidův, zářivá jitřní hvězda. Skrze toto poselství má být představen světu Boží charakter v Kristu.

Který rys trojandělského poselství se obzvláště týká bohoslužby? v.7.9.

3. Bohoslužba ve věčném evangeliu — Zj 14,6

Co je „evangelium věčné“?

Je to totéž evangelium, které bylo oznámeno v ráji, kde Bůh promluvil k hadu „nad to nepřátelství položím mezi tebou a mezi ženou, mezi semenem tvým a semenem jejím, ono potře tobě hlavu, a ty potřeš jemu patu.“ Anděl zvěstující věčné evangelium zvěstuje zákon Boží; neboť zvěst o spasení přivádí člověka k poslušnosti zákona, podle něhož se utváří jeho charakter k božské podobě.

Kde jde o skutečné přijetí radostného poselství o Ježíši ukřižovaném a vzkříšeném, který má brzy přijít, tam dojde i k oživení pravé bohoslužby. Jinak tomu nemůže být. Znáť jej znamená milovat a ctít ho.

4. Uctívání v těžkostech — Zj 14,12; 13,15

Co nám vypravují dějiny o vysoké ceně uctívání Boha? Dan 6,4—28; 3,1—30.

Apoštolové byli uvězněni, bití, kamenováni, křižováni, poněvadž trvali na uctívání Ježíše jako Pána.

Mnoho křesťanů bylo potrestáno, poněvadž odepřeli vzdát božskou poctu císaři. Ve středověku bylo pronásledováno mnoho těch, kteří nemohli přijmout způsoby panující církve.

Jak se mají zachovat křesťané, když se pro své uctívání Boha dostanou do těžkostí? Mat 5,12; 1 Petra 4,16; Zj 2,10.

5. Konečné dějství ve sporu o uctívání Boha

Která veliká událost nastane, až tři andělé dokončí zvěstování? Zj 14,14—16.

Jak budou věrní reagovat na druhý příchod Ježíšův? Iz 25,9.

6. Bohoslužba na věčnosti — Iz 66,22.23.

Sobota nebyla určena jen Izraeli, nýbrž celému světu. Člověk byl s ní seznámen v ráji a jako ostatní přikázání desatera má trvalou závaznost. Pokud budou trvat nebesa a země, bude sobota stále znamením moci Stvořitele.

Nyní se scházíme, abychom pěstovali vlastnosti dokonalé lásky, která uschopní obyvatele země pro nebeské příbytky, jež Kristus připravuje pro všechny, kdož jej milují.

Znaky pravé bohoslužby

Zákl. verš: Žalm 46,11

Návštěvníci westminsterského opatství obdrželi při vstupu do katedrály informační letáček, na kterém stojí: „Žádáme vás, abyste si při prohlídce pamatovali, že jste na svatě půdě; chovejte se uctivě, mluvte tiše a chcete-li vidět slávu tohoto chrámu, neopomeňte často pohlédnout vzhůru.“

Není to vhodná připomínka pro každého účastníka bohoslužby, kdykoli vstoupí do domu Božího?

Když ztichnou všechny jiné hlasy a když v osamění čekáme před Bohem, poznáváme hlas Boží.

Dnes chceme studovat znaky pravé bohoslužby. Shledáme, že bohoslužba není závislá na působivé architektuře nebo vykládaných oknech. Krásná budova a důstojné ovzduší sice napomáhají pravé bohoslužbě, avšak to mnohem důležitější spočívá hluboko v srdci a v životě modlitebníků, ve vědomí přítomnosti Boha.

1. Bohoslužba vyžaduje řád — 1 Kor 14,40

Jaké je pozadí tohoto verše? V Korintu vznikly problémy při společných shromážděních. Večeře Páně se změnila v hostinu, kde zámožní pojídali své lahůdky a chudí měli málo nebo nic. Účastníci nepochopili význam této služby. Mluvení jazyky vneslo zmatek do shromáždění. Pavel proto píše: Bůh přece nemá zálibu v nepořádku, ale v pokoji. Ať se všechno dělá slušně a spořádaně.

Jak se zachováš k následujícím návrhům?

a) Vstupuj do domu Božího tiše a včas!

- b) Pamatuj, že Boží přítomnost není na oltáři ani na kazatelně, ale v srdci každého vzývajícího.
- c) Opusť dům Boží tiše a uctivě.

2. Bohoslužba musí být krásná — 1 Par 16,29

Co rozumíš pod slovem „okrasa svatosti“? Pravá bohoslužba je věc krásy právě tak jako svatosti. Oblečení do svatých rouch, kněží v dávnověku vykonávali služby, které byly krásné a působivé. Avšak vnější krása neodpovídá „kráse svatosti“. Tento výraz zahrnuje tichou uctivost, vnitřní oddanost, vážnost a radostnou vděčnost. Ani nebe ani země nezná větší krásy než krásu pravé svatosti.

3. Bohoslužba musí být uctivá — 3 Moj 19,30

Bohoslužbou odpovídá vykoupený člověk svému Vykupiteli. Nemá-li křesťan živou zkušenost s Kristem, projeví se tento nedostatek v zanedbávání uctivosti.

V čem nám může být David příkladem? Žalm 5,8.

4. Bohoslužba musí být rozumná — Skutky 17,23

Jakou roli v uctívání Boha hraje mysl? Bůh chce pozorné posluchače, neboť když lidé spali, přišel nepřítel — satan, a rozesel koukol.

Neuctivé chování v domě Božím a nedostatečně připravená mysl byly často důvodem, že Bůh odvrátil svou tvář od shromážděných, kteří ho chtěli vzývat. Bůh má být předmětem našeho uvažování a uctívání; cokoli odvrací mysl od slavnostní svaté služby, je urážkou Boha.

5. Vzývání musí být doprovázeno vírou a oddaností — Skut 24,14

Co dává bohoslužebným obřadům význam?

Když se zanedbá zušlechtění povahy, chybí-li pravá ozdo-
ba vnitřního člověka, když se zavrhne prostota, potom pý-

cha a láska k okázalosti vyžaduje velkolepých chrámů, nádherných ozdob a obřadů. Ale tím vším není Bůh uctěn. On si váží své církve nikoli pro její zevní okázalosti, ale pro její upřímnou zbožnost, pro kterou se odlišuje od ostatního světa. Cení ji podle toho, jak její členové rostou v poznání Krista a podle toho, jak pokračují v duchovních zkušenostech. Hledí na zásady lásky a dobrotivosti. Všecka krása umění se nemůže vyrovnat kráse povahy, která se má zjevit v životě následovníků Kristových.

Přej se, když vstupuješ do domu Božího:

- a) Mám víru? Věřím v Boha jako svého Otce a v Ježíše Krista jako svého Spasitele?
- b) Jsem pokorný a kající? Přicházím s prosebným duchem nebo jsem naplněn pýchou?
- c) Dovolím Bohu přetvořit a zdokonalit svůj charakter?
- d) Vstupuji s touhou Boha lépe poznat a více milovat?
- e) Přináším s sebou Boží lásku pro spolumodlitebníky a pro svět?
- f) Chci opravdu Boha velebit?
- g) Jsem si vědom jeho přítomnosti?

6. Bohoslužba musí být radostná

Jakým duchem se mají vyznačovat bohoslužebná shromáždění? Žalm 122,1.

Náš Bůh je laskavý a milosrdný Otec. Službu Pánu nemáme považovat za těžkou a zarmucující. Mělo by nám být radostí a rozkoší sloužit Bohu a zúčastnit se jeho díla. Bůh si přeje, aby jeho děti čerpaly z bohoslužby útěchu a aby v jeho službě spatřovaly více radosti nežli zátěže. Chce, aby nás bohoslužby naplnily vzácnými myšlenkami o jeho péči a lásce a posílily nás k věrnému jednání ve všech věcech.

Památka na Kristovo ponížení

Zákl. verš: Fil 2,5—8

Když se křesťan účastní umývání nohou, pak si připomíná památku ponížení Syna Božího. Nezejvuje tím svou pokoru, ale spíše si připomíná, jak pokorný byl Kristus. Tento význam ustanovení umývání nohou je jasný z následujícího výroku: „Tento obřad je Kristem ustanovenou přípravou pro svatou službu. Když je v srdci pýcha, nesvár a soupeření, nemůže člověk navázat styk s Kristem. Tehdy člověk není připraven přijmout tělo Kristovo a Kristovu krev. Právě proto Ježíš ustanovil, aby se především zachovávala vzpomínka na jeho pokoru.

Když si připomeneme, jak se Spasitel pro nás ponížil, pomyslení na to vzbudí nové myšlenky a vyvolá celý sled vzpomínek na nesmírnou dobrotu Boží.“

Při studiu tohoto úkolu hledme nejprve na Ježíše a jeho pokoru, pak pohledme na sebe a ptejme se, zda jsme jeho nezištného ducha obdrželi.

1. Ježíš umývá nohy učedníkům — Jan 13,3—5

Jaký nedobrá duch existoval mezi učedníky?

Vznikl spor mezi nimi, kdo z nich je asi největší.

Která zvláštní okolnost zvýšila napětí?

Byl tu připraven džbán, umývadlo a ručník pro mytí nohou; nebyl tu však žádný sluha, a tak bylo na učednících, aby to učinili sami.

Jak měl Kristus zapůsobit na tyto ubohé duše, aby nad nimi nezvítězil původce hříchů? Jak mohl roznítit lásku

v jejich srdcích a umožnit jim, aby pochopili to, co jim chtěl říci?

Jak rozřešil Ježíš tento problém?

Umyl jim nohy. Zjevil svou pokoru, pravý opak jejich pýchy.

2. Petr odmítá — Jan 13,6—9

Na co myslí Petr, když Ježíš před ním klečí, aby mu umyl nohy? Petr se nemohl dívat na to, jak jeho Pán, kterého měl za Syna Božího, koná práci sluhy.

Čemu nás chce Petrova zkušenost naučit?

Jako Petr a ostatní učedníci byli jsme také my umyti krví Kristovou; stykem se zlem se však čistota srdce často poskvrní. Musíme přijít ke Kristu pro jeho očišťující milost. Petr nechtěl přivolit, aby se ruce jeho Pána a Mistra dotkly jeho nečistých nohou; jak často však přinášíme dokonce své hříšné, poskvrněné srdce ke Kristu! Jakou bolest působí Kristu naše zlá povaha, naše marnivost a pýcha! Přesto musíme přicházet k němu se všemi svými slabostmi a nepravostmi. Jedině on nás může omýt a očistit. Nejsme připraveni k obecenství s Kristem, nejsme-li očištěni jeho zásahem.

3. Ježíš ustanovil památku svého ponížení — Jan 13,13—15

Potom, když umyl učedníkům nohy, Ježíš řekl: „Dal jsem vám příklad, abyste i vy činili, jak jsem já učinil vám.“ Těmito slovy Kristus nenařizoval toliko povinnost zachovávat pohostinské zvyklosti. Jeho slova sledovala něco většího než pouhé smytí prachu s nohou hostů. Tímto Kristus ustanovil náboženský úkon. Činem našeho Pána se tento ponížující úkon stal posvátným obřadem. Učedníci ho měli zachovávat, aby jim nikdy nevymizelo z paměti Kristovo naučení o pokoře a službě.

4. Služebník není větší nežli jeho Pán — Jan 13,16

Jak se naplňuje tento verš v každodenním životě křesťana?

Jako Ježíš se zřekl sám sebe pro člověka, tak i jeho následovníci si mají ochotně vzájemně sloužit. Křesťan má mít účast na umývání nohou, ale rovněž má být pohotový ke službě lásky křesťanům i nekřesťanům. Proto tedy, dokud je náš čas, dělejme dobro všem a nejvíce členům rodiny věřících.

5. Štěstí v poslušnosti

Jak zní závěrečný výrok ohledně umývání nohou? Jan 13,17.

Mnozí byli přivedeni k víře, že uznávat křesťanskou povinnost se rovná spasení ze skutků. Povinnost není ošklivé slovo. Láska má dvojníka, a to je povinnost. Ve skutečnosti existuje mezi vírou a povinností velmi blízký vztah. Nikdo nemůže srdcem věřit ve spravedlnost a přijmout ospravedlnění skrze víru a zároveň pokračovat v činění věcí, které slovo Boží zapovídá anebo zanedbávat známou povinnost.

6. Pokora vede k oslavení

Jaký je výsledek „zmaření“ podle Fil 2,5—8 a 2,9—11?

Verše 5—8 líčí Ježíše, který se vzdal božské přirozenosti. Toto zmaření šlo tak daleko, že zahrnuje nejhlubší ponížení v popravě na kříži. Když však dosáhl nejnižšího bodu pokošení, Ježíš byl poctěn svým Otcem; obdržel „nové jméno“, které odpovídá jeho novému postavení v Božím vesmíru.

Večeře Páně

Zákl. verš: 1 Kor 11,23—26

Základní myšlenka večeře Páně je p a m a t u j. Události na Golgotě byly příliš důležité, než aby upadly v zapomenutí.

Následující výrok zdůrazňuje tuto důležitou pravdu: Náš Pán praví: Když jsi přesvědčen o svém hříchu, pak nezapomeň, že jsem zemřel za tebe. Jsi-li utiskován, pronásledován a snižován pro mne a pro evangelium, vzpomeň si na mou lásku, která je tak veliká, že jsem dal pro tebe svůj život. Zdají-li se ti tvé povinnosti těžké a tvé břímě neúnosné, vzpomeň si, že pro tebe jsem trpěl na kříži, nedbaje hany. Leká-li se tvé srdce těžké zkoušky, pamatuj, že tvůj Vykupitel žije, aby za tebe orodoval.

Večeře Páně je částí křesťanské bohoslužby i života.

1. Ozvěna velikého kázání

Které výroky učinil Ježíš v kázání, jež připravilo cestu pro pochopení večeře Páně? Jan 6,35.53—55.

Za jakých okolností promluvil Ježíš tato slova?

Ježíš před tím nasýtil pět tisíc lidí pěti bochníky a dvěma rybami. Příštího dne mnoho z těch, kteří byli zázračně nasyceni, vyhledali Ježíše. Byli ještě plní nadšení pro svého nového vůdce. Ježíš však zmírnil jejich nadšení kázáním o chlebě života.

Ježíš trval na tom, aby uvěřili v něho jako v „chléb života“. Jíst tělo Kristovo a pít jeho krev znamená přijmout ho za osobního spasitele a uvěřit, že odpouští naše hříchy a že v něm jsme dokonalí. Čím je pokrm tělu, tím musí být Kristus duši.

2. Nová velikonoční večeře — Luk 22,14—16

Jaký je vztah mezi starou velikonoční večeří a večeří Páně?

Velikonoce byly ustanoveny jako připomínka vysvobození Izraele z egyptského otroctví. Bůh nařídil, aby se každý rok vyprávěla historie vysvobození, budou-li se děti ptát na význam tohoto ustanovení. Tak se zázračné vysvobození Izraele udržel v paměti všech. Ustanovení večeře Páně bylo zavedeno na památku velkého vysvobození, které přinesla smrt Kristova. Toto ustanovení se bude zachovávat, dokud Kristus nepřijde podruhé v moci a slávě. Je prostředkem, který má jeho velké dílo pro nás zachovat v naší stálé paměti.

3. Zrádce na slavnosti — Mat 26,20—25

Která událost ve službě Ježíšově přivedla obrat v Jidášově zkušenosti?

Kristova řeč v synagóze týkající se chleba života znamenala obrat v Jidášově životě. Slyšel slova: „Nebudete-li jísti těla Syna člověka a pít jeho krev, nemáte života v sobě.“ Viděl, že Kristus nabízí duchovní hodnoty spíše než pozemské statky. Pokládal se za prozíravého a domníval se, že se Ježíš nedočká pocty a nebude moci udělovat vysoká postavení svým následovníkům. Proto se rozhodl, že se s Kristem nespojí natolik, aby pak už nemohl ustoupit. Bude bdělý. A byl vskutku bdělý.

Jidáš protestoval proti ukřižovanému Pánu a duchovnímu Spasiteli. Chtěl světského vůdce a politického vysvoboditele.

Čím zakrýval Jidáš svůj zrádný úmysl? Jan 13,29.

4. Díkůvzdání — 1 Kor 11,24

Cemu se můžeme naučit z Ježíšovy děkovné modlitby při večeři Páně?

Obřad večeře Páně nemá mít truchlivý ráz. To není jeho

smysl. Když se učedníci Páně shromáždí kolem stolu Páně, nemají vzpomínat svých nedostatků a lkát nad nimi. Nemají se zabývat svými minulými náboženskými prožitky, ať již byly povznášející nebo skličující. Nemají vzpomínat různých, které vznikly mezi nimi a jejich bratry ani nemají stát ve stínu kříže, nýbrž v jeho spásném světle.

5. Chléb a kalich — Mat 26,26—28.

Jaký význam měla Ježíšova slova a činy? Tím, že Kristus se svými učedníky jedl chléb a pil víno, zavázal se, že bude jejich vykupitelem. Dal jim novou smlouvu, podle níž všichni, kdož ho přijímají, se stávají dítkami Božími a spoludědici Kristovými. Tato smlouva bude muset být stvrzena krví Kristovou. Udělení večeře Páně bude učedníkům stále připomínat věčnou oběť, která byla přinesena pro každého jednotlivce jakožto části velkého celku padlého lidstva.

6. Až přijde

Jak spojil apoštol Pavel večeři Páně a druhý příchod Kristův? 1 Kor 11,26.

Kterými slovy poukazuje Ježíš při ustanovení večeře Páně na svůj druhý příchod? Mat 26,29.

Při poslední večeři dal Ježíš příklad k posvátnému obřadu, jenž měl znázorňovat jeho smrt, „dokud neprijde“.

Spasení člověka záleží ve stálém přijímání očisťující krve Kristovy. Proto večeře Páně nemá být slavena jen příležitostně, nebo jednou v roce, ale častěji.

SOUHRNNÉ OŘÁKOVÁNÍ

1. Vyjádři stručně:
Jaká byla bohoslužba na úsvitu dějin.
Co nám říká základní verš prvního úkolu? Iz 45,18.22.
2. Jak se projevila bohoslužba při vyjití lidu izraelského z Egypta?
Co vyjadřuje základní verš druhého úkolu? 2 Moj. 5,1—3.
3. Proč byl boj proti Bálovi tak obtížný?
Co nám o tom říká základní verš třetího úkolu? Soudců 2,11.13.
4. K čemu měl sloužit chrám postavený králem Šalomounem?
Co vyjadřuje základní verš čtvrtého úkolu? 2. Par. 2,4—6.
5. Jaký byl vztah lidu staré smlouvy k bohoslužbám za proroka Izaiáše?
K čemu vybízí základní verš 5. úkolu?
6. Co má být obsahem pobožností, ke kterým jsme vybízeni v Žalmech?
Jak zdůvodňuje své vybídnutí základní verš šestého úkolu? Žalm 95,6—7a.
7. Jak se má projevovat bohoslužba podle slov Pána Ježíše?
Co nám říká základní verš sedmého úkolu? Jan 4,23—24.
8. Jaká byla bohoslužba v rané církvi křesťanské?
Na co neměli vzpomínat podle zákl. verše osmého úkolu? Žid. 10,23—25.
9. O jaké bohoslužbě mluví kniha Zjevení?
Které události popisuje základní verš devátého úkolu? Zjev. 4,1—3.

10. Co se má zdůrazňovat v bohoslužbách v období trojandělského poselství?
Co zdůrazňuje základní verš desátého úkolu? Zjev. 14,9.10a.
 11. Vyjmenuj znaky pravé bohoslužby.
Kdo má být vyvýšen mezi národy podle základního verše jedenáctého úkolu? Žalm 46,11.
 12. Co bylo ustanoveno na památku Kristova ponížení?
Jakou charakteristiku Pána Ježíše podává základní verš dvanáctého úkolu? Fil. 2,5—8.
 13. Proč byla večeře Páně ustanovena jako část bohoslužby?
Na které skutečnosti poukazuje základní verš 13. úkolu? 1. Kor 11,23—26.
-